

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1987/91

KARAR NO : 1987/94

ÖZET: Asker kişinin işlediği ve askerî suç kapsamına girmeyen suça ait davanın sanığın terhis edilmesi durumunda, 353 sayılı Kanununun 17. maddesi uyarınca adlî yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

TCK 455/1 md.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanık : Ali Yüksel

O L A Y : 26. Mekanize Alayında er olan sanığın, 9.8.1979 günü İstan-

bul Kocamustafapaşa semtinde devriye görevi yaptığı sırada, Fevzi Saygı isimli şahsın, yanındaki arkadaşlarına "ağaca mı nöbet tutuyor" diye sanığa laf atması üzerine çıkan tartışmada, Fevzi Saygı ile iki arkadaşının kaçmaya başladığı ve sanığın, durun kaçmayın diye üç kere havaya ateş ettikten sonra kaçmaya devam edenlere bir el daha ateş etmesi ile, Fevzi Saygı'nın yaralandığı ve daha sonra vefat ettiği ve sanığın kaçan şahısların ayaklarına doğru ateş etmesi gerekirken belden yukarıya ateş ederek tedbirsizlik ve dikkatsizlikle ölüme sebebiyet verdiği ileri sürülerek TCK.nun 455/1. madde uyarınca tecziyesi istemi ile, İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Savcılığı'nın 24.10.1979 gün, 1548/863 sayılı iddianamesi ile hakkında kamu davası açılmıştır.

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askerî Mahkemesi; 26.11.1980 gününde, 1980/518-574 sayı ile; sanığın sabit olan tedbirsizlik ve dikkatsizlik ile ölüme sebebiyet suçundan ötürü TCK.nun 455/1. madde uyarınca tecziyesine karar vermiştir.

Bu kararın sıkıyönetim komutanı tarafından, sanığın beraatine karar verilmesi gerektiği yönünden ve ayrıca sanık tarafından temyiz edilmesi üzerine Askerî Yargıtay 3. Dairesi; 26.10.1982 gününde, 1982/720-705 sayı ile; (sanık Ali Yüksel suç işlediği tarihte 26. Mekanize Alayında Piyade eri olup, olayın meydana geldiği mahalde devriye görevi yapmaktadır. Sanığın asker oluşu ve yaptığı görevin niteliği bakımından öncelikle incelemenin görev yönünden yapılması gerekmektedir. 1402 sayılı Kanun'un 14. maddesinin 3. fıkrasında "sıkıyönetim emrindeki asker kişilerin sıkıyönetim görevine ilişkin suçlarına sıkıyönetim mahkemelerinde bakılır...." denildiğine göre mahkemenin öncelikle görevli olup olmadığının araştırılması, bu amaçla ilgili yerden sanığın devriye görevini "sıkıyönetim görevi" olarak yapıp yapmadığını açıkça sorması, gelen cevaba göre bir hüküm tesis etmesi gerekirken eksik inceleme ile kendisini görevli kabul ederek hüküm kurması doğru olmadığı) gerekçesi ile hükmün bozulmasına karar vermiştir.

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askerî Mahkemesi; 25.4.1984 gününde, esas 1982/984, karar 1984/174 sayı ile; Askerî Yargıtay 3. Dairesi'nin bozma ilâmına uyarak, sanığın suç tarihinde sıkıyönetim görevini ifa edip etmediği hususunu kit'ası komutanlığından, il jandarma alay ve 1. ordu komutanlıklarından bir

kaç kez soruşturma olmasına rağmen sanığın suç tarihinde sıkıyönetim devriye görevi ile görevlendirildiğine dair bir cevap elde edememesi karşısında mahkemesinin görevsizliğine karar vermiştir.

Bu kararın İstanbul 1. Ordu ve Sıkıyönetim Komutanı tarafından temyiz edilmesi üzerine Askerî Yargıtay 3. Dairesi; 16.10.1984 gününde, 1984/393-385 sayı ile; komutanın temyiz itirazlarının süre yönünden reddine karar vermiş ve böylece görevsizlik kararı kesinleşmiştir.

Fatih 2. Asliye Ceza Mahkemesi; 29.1.1985 gününde, esas 1984/688, karar 1985/32 sayı ile; olay sırasında sanığın devriye görevini yaptığının tartışmasız olduğunu, ancak bu devriye görevinin ayrıca sıkıyönetim görevi olup olmadığının tesbiti edilemediğini ve sıkıyönetim görevi olması halinde davanın sıkıyönetim askerî mahkemesinde görüleceğini, normal devriye görevi yapılması durumunda 353 sayılı Kanunun 9. maddesi gereğince sanığın bağlı olduğu 66. Mekanize Tümen Komutanlığı Askerî Mahkemesi'nin davayı görmesi icap ettiğini belirterek mahkemesinin görevsizliğine ve dosyanın görevli 66. Mekanize Tümen Komutanlığı Askerî Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vermiştir.

Dosya İstanbul Davutpaşa 66. Mekanize Tümen Komutanlığı Askerî Mahkemesinde devam edildiği sırada, bu mahkemenin lağv edilmesi üzerine, dosya 3. Kolordu Komutanlığı Askerî Mahkemesi'ne intikal etmiş ve bu mahkemece, 10.9.1987 gününde, 1987/165 sayı ile; İstanbul Sıkıyönetim 1 Nolu Askerî Mahkemesi'nin görevsizlik kararı üzerine, Fatih 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nce de görevsizlik kararı verilmiş olmasına göre, oluşan görev uyuşmazlığı hakkında 2247 sayılı Kanunun 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına karar verilmiştir.

Dosya, İstanbul Levent 3. Kolordu Komutanlığı Askerî Savcılığı'nın 25.9.1987 gün, 1986/1863 sayılı yazısı ile, Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE: Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Selahattin Metin'in Başkanlığı'nda Mebrure Gözdemir, Adnan Hamzaoğulları, Casim Yılmaz, Dr. Önder Ayhan, Ersin Eserol ve Duran Dincer'in katılmaları ile yaptığı 19.10.1987 günlü toplantıda, geçici raportör Hakim İsmet Kökerin raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Bekir Mavioğlu ile Askerî Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Faik Yıldız'ın Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Olay yerinde açıklandığı üzere tedbirsizlikle ölüme sebebiyetten sanık Ali Yüksel hakkında İstanbul Sıkıyönetim Askerî Savcılığınca TCK.nun 455/1. maddesi uyarınca tecziyesi istemi ile açılan kamu davasında İstanbul Sıkıyönetim 1 Nolu Askerî Mahkemesi'nce olayın sıkıyönetim görevi sırasında işlendiği tesbit edilemediğinden bahisle görevsizlik kararı verilmiş ve Fatih 2. Asliye Ceza Mahkemesi'de atılı suçun devriye görevi sırasında işlenmesi nedeniyle, sanığın kıt'ası komutanlığının askerî mahkemesinde yargılanması gerektiğini belirterek, görevsizlik kararı vermiş ve dosyanın intikal ettiği 3. Kolordu Komutanlığı Askerî Mahkemesi'de 2247

sayılı Kanununun 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvuruda bulunmuştur.

Bu durumda askerî yargı düzenine bağlı İstanbul Sıkıyönetim 1 Nolu Askerî Mahkemesi ile adli yargı düzeni içinde bulunan Fatih 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nin kesinleşen görevsizlik kararları arasında 2247 sayılı Kanununun 14. maddesinde belirlenen olumsuz bir görev uyuşmazlığı doğduğu ve dosyanın bu uyuşmazlığın çözümü için Uyuşmazlık Mahkememize gönderildiği anlaşılmaktadır.

İncelenen dosya içeriğine göre olay tarihinde asker kişi olan sanığın daha sonra 13.11.1980 tarihinde terhis edildiği anlaşılmıştır.

353 sayılı Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununun 9. maddesinde genel olarak askerî mahkemenin görevleri belirlenmiştir. Bu maddeye göre kanunlarda aksi yazılı olmadıkça asker kişilerin askerî olan suçları ile bunların asker kişiler aleyhine veya askerî mahallerde yahut askerlik hizmet ve görevleri ile ilgili olarak işledikleri suçlara ait davalara bakmak görevi askerî mahkemelere aittir. Olayda sanığın asker kişi olduğu ve suçun sanığın devriye görevi sırasında işlendiği anlaşıldığına göre genel kural olarak davanın askerî mahkemede görülmesi gerekmekte ise de aynı Kanununun 17. maddesinde, askerî mahkemelerde yargılanmayı gerektiren ilginin kesilmesi halinde, atılı suçun askerî bir suç olmaması veya askerî bir suça bağlı bulunmaması hallerinde askerî mahkemenin görevinin sona ereceği belirtilmesine ve sanığın son tahkikat sırasında terhis edilmiş olduğu ve atılı suçun da Askerî Ceza Kanununda yazılı suçlardan olmadığı anlaşılmasına göre davanın adli yargı yerinde görülmesi ve 3. Kolordu Komutanlığı Askerî Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile Fatih 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerekir.

.../....

mu

SONUÇ: Anlaşmazlığın, niteliğine göre Adli Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine, bu nedenle 3. Kolordu Komutanlığı Askerî Mahkemesi'nce yapılan başvurunun kabulüne ve Fatih 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nin 29.1.1985 günlü, esas 1984/688, karar 1985/32 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, 19.10.1987 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
Selahattin Metin

Üye
Mebrure Gözdemir

Üye
Adnan Hamzaoğulları

Üye
Casim Yılmaz

Üye
Dr. Önder Ayhan

Üye
Ersin Eserol

Üye
Duran Dinçer

Bu kararın Resmi gazete'de
yayını uygulanır.

Başkan